

Eurovaalipodcast Omaishoitajaliitto Katriina Hiippavuori

Haastattelija Pilvi Nummelin: Tervetuloa *Reiluutta omaishoitajille* -eurovaalipodcastiin, jossa keskustellaan tulevista europarlamenttivaaleista omaishoitajien näkökulmasta. Minulla on tänään täällä **Katriina Hiippavuori** vieraana ja voit aloittaa kertomalla vähän itsestäsi, ja onko omaishoito koskettanut jollain tavalla?

Eurovaaliehdokas Katriina Hiippavuori: Nimi on tosiaan Katriina Hiippavuori ja toimin tuossa kristillisdemokraattisessa eduskuntaryhmässä ministeri **Sari Essayahin** eduskunta-avustajana ja olen nyt europarlamentaarikkovalleissa ensimmäistä kertaa ehdolla.

Olen myös puolueen toinen varapuheenjohtaja ja sillä tavalla kristillisdemokraattien vaikuttaja yhteiskunnan eri tasoilla.

Tänään aamulla viimeksi juttelin nuoren omaishoitajan kanssa, ja hän kertoi hyvin kuvaavasti siitä, miten omaishoitajuus monesti mielletään, että se on ikäihmisiä koskettava tekijä ja unohdetaan usein, että meillä on lähes miljoona omaishoitotyylisiä suhdetta tässä yhteiskunnassa, joskin noin satatuhatta omaishoitosopimuksen täyttävää suhdetta.

Olen nähnyt sitä entisen kansanedustaja **Antero Laukkasen** elämää läheltä ja miten ihan meidän jokaisen tulisi pohtia, että saatetaan jonakin päivänä olla joko omaishoidettava tai omaishoitaja. Ja siinä mielessä tämä koskettaa meitä ihan jokaista.

Ajattelen niin, että me ollaan kristillisdemokraattisessa eduskuntaryhmässä saatu tutustua Omaishoitajaliiton yhdistyksiin, tutkijoihin, omaishoitajiin ja ajattelen niin, että se on semmoinen sydämen asenne niin kristillisdemokraattisena, kuin ihan niin kuin tavallisena suomen kansalaisenakin.

Haastattelija Pilvi Nummelin: Päivittäinen tai muuten sitova hoitovastuu saattaa aiheuttaa tällaisia, että työnteon kaltaisia terveysriskejä ja kuormitusta. Omaishoitajaliitto onkin esittänyt, että työsuojelusäädöksiä voisi sitten sen kaltaisella turvata sitten näiden läheisen omaishoitajien terveyttä. Miten itse näet, että miten läheis- ja omaishoitajan kuormitusta pitäisi ennaltaehkäistä?

Eurovaaliehdokas Katriina Hiippavuori:

Ajattelen, että ihminen on kokonaisuus, jossa on fyysinen, psyykinen, sosiaalinen ja lisäksi vielä hengellinen kokonaisuus. Ja me kaikki tiedetään, että hyvinvoiva omaishoitaja on paras hoiva sille omalle läheishoitajalleen ja tietysti meillä on

lakisääteisiä palveluita, mutta on paljon ihmisiä, joita nämä palvelut eivät tavoita. He eivät välttämättä, kun ne eivät ole sopimuksen piirissä, niin ole sitten lakisääteisten toimien ulottuvissa.

Haluaisin nostaa tässä myös sen vertaistuen ja paikallisten omaishoitoyhdistysten roolin. Tämän nuoren omaishoitajan kanssa keskustellessa, hän sanoi, että vertaistuella on aivan valtava merkitys hänen jaksamiseen. Totta kai se, että joku tulee vaikka tuomaan ruoan tai leikkii sen lapsen kanssa, mutta että joku oikeasti tulee ja näkee tämän omaishoitajan.

Meillä on kaikilla nähdyksi ja kuulluksi tulemisen tarve ja me ymmärrämme, että kun ihminen elää tällaisen jonkun kuormittavan tai voimakkaan ilmiön ympärillä ja omaishoitaja joutuu hylkäämään vähän niin kuin itsensä, kun on aina toista varten, niin monesti saattaa unohtaa sen, että mitkä on mun tarpeet. Olisiko mun toiveille tilaa. Ja siinä mielessä ajattelen, että tarvitaan tällaista kokonaisvaltaista, ennaltaehkäisevää toimintaa ja siinä vertaistuki ja paikalliset omaishoitoyhdistykset on mun mielestä ihan keskeisessä roolissa tällai arkielämän kannalta.

Ja totta kai se, että me mahdollistetaan omaishoitajille myöskin näiden lakisääteisten vapaapäivien todellinen mahdollisuus. Että jos mietitään nuoria omaishoitajia, niin heillä saattaa lapset kuitenkin käydä koulua ja näin. Monet pystyy osallistumaan vaikka työelämäään. Mutta suurin tekijä onkin sitten se, että kun on se ikäihminen, joka hoivaa toista ikäihmistä, niin ei siinä oikein niin kuin moraalisestikaan pysty irtaantumaa siitä omaishoitajan arjesta ja siinä mielessä tarvittaisiin todella palveluseteleitä ja erinäköisiä mahdollisuuksia, että tälle ikäihmiselle omaishoitajana voidaan sitten taata riittävät ennaltaehkäisevät toimet, jotta hänen jaksamisensa mahdollistuu.

Haastattelija Pilvi Nummelin:

Puhutaakin seuraavaksi näistä työssäkäyvistä omaishoitajista. EU on helpottanut työn ja hoidon yhteensovittamista ja on tullut tämmöinen EU:n työelämän tasapainodirektiivi vuonna 2019 ja silloin Suomeenkin sitten tuli, tai itse asiassa pari vuotta sen jälkeen, mutta nyt on voimassa 5 päivän palkaton vapaa vuodessa läheisen avun tai hoidon tarpeen vuoksi työsopimuslaissa, mutta Omaishoitajaliitto ajaa, että se olisi sitten jatkossa korvauksellista vapaata, jota olisi vähintään 10 vapaapäivää ja saattohoitotilanteessa 20 vapaapäivää vuodessa. Pitäisikö siinä mielessäsi EU:n edistää työntekijän omaishoitovapaa pidentämistä ja muuttamista korvaukselliseksi?

Eurovaaliehdokas Katriina Hiippavuori:

Tämä uudistus oli mielestäni oikeansuuntainen. Jokainen me ymmärretään, että 5 palkatonta vapaapäivää tuntuu aivan järkyttävän niin kuin riittämättömältä tietysti.

Nää on myöskin työlainsäädännöllisiä asioita, joita ei voida niin kun yksin EU:sta käsin, eikä tulekaan koordinoita, vaan tarvitaan sitten tätä kolmikantaneuvotteluissa,

koska esimerkiksi näiden palkattomien tai palkallisten vapaiden pitäminen niin kuitenkin siellä työehtosopimuksessa voidaan määrätä ja määritellä.

Ajattelen niin, että työnantajillekin tarvittaisiin lisää ymmärrystä omaishoitajuuden ja työn tekemisen yhteensovittamisesta. Tänään kollegan kanssa keskustelin ja hän totesi, että iso osa suomalaisista, saati työnantajista ei välttämättä ymmärrä, että oma työntekijä saattaa olla läheishoitotyyppisessä tai omaishoitotyyppisessä tilanteessa ja samalla tehdä töitä. Eli tarvittaisiin niitä työelämän ja omaishoidon joustoja enemmän.

Tietysti on asioita, joita EU-tasolta voidaan tuoda ja sitten nämä työaikalainsäädäntöasiat on sellaisia, jossa EU:n sitten perussopimusten mukaan on sitä määräysvaltaa. Tietysti Omaishoitajaliittokin on tuonut esityksen tästä EU:n omaishoitostrategiasta ja siihen varmaan palataan sitten vielä tässä podcastista lisää.

Haastattelija Pilvi Nummelin:

Kyllä. Seuraavaksi päästäänkin siitä keskustelemaan. Hoivan tarpeen kasvu koskee koko Eurooppaa ja Omaishoitajanliitto ajaisi sitten, että olisi tällainen EU:n laajuinen omaishoito-ohjelma. Ja sitten lisäksi EU-komissio kehottaisi jokaista jäsenvaltiota laatimaan omaishoito-ohjelman. Mitä ajatuksia tähän liittyen herää, mitä painopisteitä tässä omaishoito ohjelmassa olisi hyvä olla?

Eurovaaliehdokas Katriina Hiippavuori:

Euroopan unionin perussopimus rajoittaa EU:n määräysvallan määrättyihin toimialoihin. Sosiaali- ja terveystieteet kuuluu perussopimusten mukaan kansallisen päätäntävällän piiriin ja kristillisdemokraatit on lähtökohtaisesti sitä mieltä, että EU:n ei tulisi säännellä yhtään enempää, kuin mitä nyt jo sääntelyä sieltä tulee.

Ajattelen niin, että EU voi totta kai laatia suosituksia, mutta jäsenvaltioilla täytyy säilyä vahva päätäntävältä sosiaali- ja terveystieteiden kysymyksiin. Tietysti EPP eli Euroopan kansanpuolue, johon kristillisdemokraatit myös Euroopan parlamentissa suurimpana puolueena kuuluu, niin sitoutuu silloin 2022 edistämään tätä eurooppalaista hoitostrategiaa, johon sitten myöskin edellytettiin linjauksia näistä omaishoidon kehittämisestä eri jäsenvaltioissa, että ajattelen niin, että EU:n tulee olla iso isoissa asioissa ja pieni pienissä asioissa.

Haastattelija Pilvi Nummelin:

Miten toimisit sitten Euroopan parlamentissa läheisen omaishoitajien hyväksi?

Eurovaaliehdokas Katriina Hiippavuori:

Politiikkaa ei ole koskaan yksintaistelu, vaan se on joukkuepeliä ja niin kuin tuossa totesin tästä tiedon lisäämisestä, niin kansallisella kuin alueella kuin Euroopan parlamentinkin tasolla, niin kaikki perustuu ihmisten väliseen yhteyteen ja

kommunikointiin. Kristillisdemokraatit on tosiaan EPP:n -isoimman puolueen- jäsen, joten siinä jo avautuu oiva mahdollisuus pitää näitä asioita esillä.

Niin kuin totesin, niin kristillisdemokraateilla omaishoidon kysymykset on erityisesti kansallisessa politiikassa ihan keskeisiä. Me voidaan jokainen ajatella, että jos meillä ei olisi omaishoitajia niin mimmonen katastrofi meidän vanhuspuolella tai meidän sosiaalipuolella on. Tai olisi.

Haastattelija Pilvi Nummelin:

Vielä loppuun pääsisit kertomaan, että minkä takia omaishoitajan kannattaa äänestää eurovaaleissa, jotka ehkä ei ole perinteisesti ollut ne kaikista suosituimmat vaalit äänestää.

Eurovaaliehdokas Katriina Hiippavuori:

Ajattelen niin, että kun ihmiset saavat tietoa, he alkavat kiinnostua ja kun he alkavat kiinnostua, niin he kokevat tärkeäksi äänestää. Ja toisin kuin monesti luullaan, niin Euroopan parlamentin vaalit on aivan keskeiset vaalit. Eduskunta on arvioinut, että lähes puolet asioista koskee jollakin tavalla EU-asioita. Eli ei ole yhdentekevää, että minkälainen parlamentti, minkälainen komissio meillä siellä Brysselissä istuu.

Ja tietysti keskeisenä kysymyksenä tulevissa vaaleissa on, että kehittykö EU enemmän tällaiseen liittovaltion suuntaan vai palaako EU juurilleen, joka on vahva kansallisvaltioiden yhteenliittymä ja toimii niillä sektoreilla, joilla voidaan saada sekä EU-tason etua, mutta myös sitten muistaa, että meillä jokaisella jäsenvaltiolla on erityispiirteensä ja niin kuin totesin, niin EU:n on mielestäni oltava iso isoissa asioissa ja kysymyksissä ja jätettävä sitten pienemmät asiat jäsenvaltioiden päätettäväksi.

Kristillisdemokraatit kannattaa sitä, että Euroopan unionin olisi palattava juurilleen, että äänestämällä kristillisdemokraatteja saa vahvan ja vakuuttavan äänen Euroopan parlamenttiin sinne suurimpaan EPP-ryhmään ja ajatellaan niin, että EU:n on palattava hoitamaan niitä asioita, jotka on aidosti rajat ylittäviä ja joiden hoitaminen yleisesti sitten hyödyttää eri jäsenmaita parhaalla mahdollisella tavalla.

Haastattelija Pilvi Nummelin:

Kiitos.